

**VRCHNÍ SOUD
V PRAZE**

U S N E S E N Í

Vrchní soud v Praze projednal v neveřejném zasedání konaném dne 4. dubna 2013 stížnosti společnosti **1) Harvardský průmyslový holding, a.s.- v likvidaci** se sídlem v Praze 4, Ohradní 65, **2) JUDr. Jaromíra Bayera**, AK Jeremiášova 18, České Budějovice, společnosti **3) Daventree Trustees Ltd.** se sídlem 36 Vyronos Avenue, Nicosia, Kyperská republika, a společnosti **4) Daventree Resources Ltd.**, Arch. Makariou III,199 Neocleous House P.C. 3030 Limassol, Kyperská republika, proti usnesení Městského soudu v Praze ze dne 28. února 2013, sp. zn. 46 T 17/2006 a rozhodl **t a k t o :**

I. Podle § 148 odst. 1 písm. c) tr. řádu se stížnosti **1) společnosti Harvardský průmyslový holding, a.s.- v likvidaci, 2) JUDr. Jaromíra Bayera a 3) společnosti Daventree Trustees Ltd., z a m í t a j í.**

II. Podle § 149 odst.1, 3 tr. řádu se ohledně společnosti **Daventree Resources Ltd.** napadené usnesení **z r u š u j e.**

O d ů v o d n ě n í :

Napadeným usnesením Městského soudu v Praze bylo pod bodem I. podle § 81a tr. řádu za použití § 80 odst. 1 tr. řádu a § 79a odst. 1 tr. řádu rozhodnuto o tom, že se ponechávají v zajištění peněžní prostředky ve výši 20.126.440,- USD, uložené na účtu číslo 70000060525/5500, vedeném u Raiffeisenbank a.s., pobočka České Budějovice, majitele účtu JUDr. Jaromíra Bayera s tím, že společnosti Harvardský průmyslový holding a.s. – v likvidaci, Daventree Trustees Ltd. a Daventree Resources Ltd., byly upozorněny, aby uplatnily svůj nárok k uvedeným peněžním prostředkům včetně možnosti zajištění tohoto nároku v řízení ve věcech občanskoprávních, a to ve lhůtě tří let od právní moci tohoto usnesení. Pod bodem II. byla podle § 79 a odst. 4 tr. řádu žádost JUDr. Jaromíra Bayera o zrušení zajištění peněžních prostředků ve výši 20.126.440,- USD, uložených na shora uvedeném účtu vedeném u Raiffeisenbank, zamítnuta. V odůvodnění napadeného usnesení Městský soud v Praze upozorňuje na skutečnost, že v případě zajištěných peněžních prostředků podle § 79a tr. řádu pamatuje ustanovení § 81a tr.řádu na přiměřenou

aplikaci ustanovení § 80 tr. řádu, tedy možnost vydat peněžní prostředky osobě odlišné od osoby, na jejímž účtu byly tyto prostředky zajištěny, avšak takto lze postupovat pouze v případě, kdy o nároku takové osoby, která jej uplatnila, není pochyb. Pochybnosti o právu k věci vznikají zpravidla tehdy, když právo k věci uplatňuje další osoba, popřípadě více osob. K rozhodnutí o vydání zajištěných peněžních prostředků by podle § 80 odst. 1 tr. řádu mohlo dojít pouze za situace, kdy by původ peněz na účtu zajištěných byl zcela jednoznačný, například v případě, kdy by peněžní prostředky byly prokazatelně poukázány či vloženy na zajištěný účet osobou, která nárok uplatňuje, a nebylo s nimi nijak disponováno. Jelikož je v tomto případě otázka vlastnictví zajištěných prostředků otázkou složitou, vyžadující dalšího dokazování, přičemž ze znění § 80 odst. 1 věty druhé vyplývá, že orgán činný v trestním řízení vyvolal pochybnosti o právu k věci neodstraňuje prováděním samostatného dokazování zaměřeného jen na tuto otázku, nezbylo Městskému soudu v Praze než prostředky ponechat zajištěné při zachování rovných práv osob, které si na ně činí nárok jako v případě postupu podle § 80 odst. 1 věta třetí tr. řádu a současně zamítnout žádost JUDr. Jaromíra Bayera o jejich vydání.

Proti tomuto usnesení podali v zákonné lhůtě stížnost Harvardský průmyslový holding, a.s. - v likvidaci (dále jen HPH), JUDr. Jaromír Bayer, společnosti Daventree Trustees Ltd. (dále jen DTL) a Daventree Resources Ltd., (dále jen DRL).

HPH ve své stížnosti brojí proti výroku pod bodem I., s jehož podstatou a zejména reálným dopadem principiálně nesouhlasí a jménem svým i jménem poškozených 242.000 beneficentů bývalých Harvardských fondů ho důrazně odmítá. Domnívá se, že rozhodnutí je ovlivněno skutečností, že předsedkyně senátu se nepodílela na předchozím rozhodování ve věci samé, a tak se stalo, že možná všem aspektům velmi komplikované trestní věci úplně neporozuměla. Podle jeho názoru je rozhodnutí velmi formální a tento přístup se promítl ve vydaném rozhodnutí, které fakticky brání reparaci škodlivých následků trestné činnosti. Domnívá se, že toto rozhodování je součástí trestního řízení a orgány činné v trestním řízení při něm musí vycházet z důkazů provedených v trestním řízení samotném, a důsledně mít na zřeteli výchovný účel trestního řízení. Nelze zároveň opomíjet zásadní společenský zájem na tom, aby odsouzeným osobám nebyl ponechán výnos z trestné činnosti. Poškozený považuje za nepochybné, že bylo více než dostatečně prokázáno, že zajištěné finanční prostředky pocházejí z trestné činnosti, za kterou byli odsouzení Kožený a Vostrý pravomocně uznáni vinnými. Trvá na tom, že se jedná o majetek vyvedený trestnou činností z dispozice poškozeného, který by tedy nejen podle zákona, ale i podle obecných zásad spravedlnosti měl být poškozenému vrácen. Poukazuje dále na skutečnost, že společnost DTL vznikla až rok po zajištění finančních prostředků, přičemž pokyn JUDr. Bayerovi, aby zajištěnou částku držel pro uvedenou společnost, byl dán až dne 5. 12. 2002 odsouzeným Vostrým. Za zcela lichý považuje stěžovatel argument společnosti DTL, která ve své ústavní stížnosti uvedla jako účel, k němuž by zajištěné prostředky použila, výplatu beneficentů, neboť tento postup je v rozporu s ustanoveními zákona č. 513/1991. Argumentace této společnosti proto nemá oporu v zákoně a není zde jakýkoliv sebemenší důvod k tomu, aby za poškozeného z jeho prostředků konal svévolně někdo jiný. Pokud pak jde o právo uplatněné společností DRL, ta jej uplatnila v době, kdy za ně rozhodoval odsouzený Vostrý. V současnosti společnost pod novým vedením již takovéto právo

neuplatňuje a podporuje v souladu se zákonem vrácení předmětných prostředků poškozenému a jejich rozdělení akcionářům v rámci likvidačního zůstatku. Svůj návrh na vydání peněžních prostředků vzala zpět ve prospěch poškozeného svým podáním dne 5. 3. 2013. (Tedy až po rozhodnutí soudu prvního stupně - pozn. VS.) Podle názoru poškozeného by tedy Městský soud v Praze vůbec neměl mít sebemenší pochybnost o tom, kdo má k zajištěným prostředkům právo a měl by se rozhodovat pouze mezi tím, zda tyto prostředky zabrat ve prospěch státu, nebo zda dát přednost jejich použití alespoň pro částečnou náhradu škody. Očekává, že poškozenému, jakožto oběti trestné činnosti, orgány činné v trestním řízení poskytnou adekvátní ochranu, jejíž podstatnou součástí je vydání zajištěných prostředků a navrhuje proto, aby odvolací soud přezkoumal správnost všech výroků napadeného usnesení, napadené usnesení zrušil a sám ve věci rozhodl tak, že se zajištěné prostředky vracejí poškozenému.

JUDr. Jaromír Bayer napadá usnesení v celém rozsahu a namítá, že v průběhu trvání zajištění podal několik žádostí na zrušení zajištění peněžních prostředků, kterým nebylo vyhověno. Nadále trvá na důvodech, které uvedl ve svých předchozích žádostech a poukazuje v této souvislosti především na rozhodnutí Ústavního soudu České republiky a Evropského soudu pro lidská práva, podle nichž další zajišťování peněžních prostředků nemůže obstát. Poukazuje na to, že doba, po kterou jsou peněžní prostředky zajišťovány, je nepřiměřeně dlouhá, přičemž je zároveň zřejmé, že pro další trvání zajištění již neexistují žádné relevantní důvody, neboť došlo k pravomocnému odsouzení obžalovaných a nebylo žádným způsobem shledáno, že by zajištěné peněžní prostředky pocházely z trestné činnosti. Proto žádá, aby Vrchní soud v Praze napadené usnesení zrušil a rozhodl tak, že se zrušuje zajištění peněžních prostředků, případně Městskému soudu v Praze uložil, aby ve věci znovu jednal a rozhodl.

Společnost DTL napadá správnost obou výroků napadeného usnesení. V podané stížnosti shrnuje skutkový stav věci a domnívá se, že společnost HPH uplatňuje nárok na vydání zajištěných peněžních prostředků neoprávněně, přičemž se svého nároku domáhá pomocí účelových a zavádějících tvrzení. Stěžovatel dále rekapituluje jednotlivé úkony orgánů činných v trestním řízení, které se zajištěných prostředků týkají, poukazuje na závěr soudu I. stupně v souvislosti s výkladem ustanovení § 80 odst. 1 tr. řádu a dovozuje, že HPH ani žádný jiný subjekt, vyjma stěžovatele, nemůže mít k zajištěným peněžním prostředkům žádné právo. Pro posouzení případných dalších podstatných skutečností a důkazů prokazujících právo stěžovatele k peněžním prostředkům dále odkazuje na svá předešlá podání, která jsou součástí trestního spisu a na občanskoprávní řízení vedené před Krajským soudem v Českých Budějovicích pod sp.zn. 13 Cm 1015/2010 a navrhuje, aby stížnostní soud provedl důkaz soudním spisem Krajského soudu v Českých Budějovicích, usnesením Městského státního zastupitelství v Praze ze dne 17. 3. 2008 sp.zn. 1 KZN 2212/2005 a související spis a usnesení policejního orgánu policie ze dne 21. 1. 2008 spolu se souvisejícím spisem. Za nedůvodný považuje též nárok společnosti DRL, která ho navíc ani v současné době neuplatňuje a domnívá se, že celý průběh trestního řízení provázely vady v postupu orgánů v něm činných, v důsledku nichž bylo stěžovateli kontinuálně zasahováno do jeho práv, když trestní řízení a zajištění peněžních prostředků trvalo nepřiměřeně dlouhou dobu. Zdůrazňuje,

že ve svých předchozích podáních jednoznačně doložil původ zajištěných peněžních prostředků, přičemž odůvodnění původu těchto peněžních prostředků ze strany Městského soudu v Praze v samotné trestní věci bylo zcela nedostatečné. Domnívá se, že mezi útoky obžalovaných a zajištěnými peněžními prostředky není žádná souvislost, nemohou být výnosem z trestné činnosti, a proto není dána podmínka pro jejich zajištění. Vyčísluje, že v důsledku zajištění se hodnota těchto prostředků za dobu jeho trvání snížila téměř o polovinu, za což nese odpovědnost stát. S ohledem na shora uvedené skutečnosti stěžovatel souhlasí se zrušením zajištění peněžních prostředků podle § 79a odst. 3, případně dle § 79a odst. 4 tr. řádu a navrhuje, aby Vrchní soud v Praze napadené usnesení zrušil a rozhodl tak, že podle § 79a odst. 3 tr. řádu zruší zajištění peněžních prostředků a rozhodne podle § 80 odst. 1 tr. řádu o vydání věcí stěžovateli, tedy společnosti Daventree Trustees, Ltd.

Společnost DRL svoji stížnost neodůvodnila s tím, že její zástupce JUDr. Krutský již delší dobu nemá se společností kontakt a je informován pouze o tom, že došlo ke změně osob ředitelů uvedené firmy. Stížnost je tak podána toliko z opatrnosti. Dne 5.3.2013 došlo soudu podání podepsané současným jednatelem a ředitelem společnosti, jimiž byl uplatněn návrh na vydání prostředků vzat zpět, nedošlo však ke zpětvzetí podané stížnosti.

Vrchní soud v Praze jako soud stížnostní z podnětu stížnosti podané společnostmi HPH, DTL a DRL a JUDr. Jaromírem Bayerem podle § 147 odst. 1 tr. řádu přezkoumal správnost napadeného usnesení, jakož i správnost řízení, které mu předcházelo a dospěl k následujícím závěrům.

Jak z obsahu spisového materiálu vyplývá, předmětná finanční částka byla zajištěna v průběhu trestního řízení proti obžalovaným Viktoru Koženému a Borisi Vostrému usnesením PČR ze dne 10.12.2001 ve spojení s usnesením Vrchního soudu v Praze ze dne 28.1.2002 sp.zn. 5 To 17/02. Poté, co byli oba obvinění rozsudkem Městského soudu v Praze ze dne 9.7.2010 sp.zn. 46 17/2006 ve spojení s rozsudkem Vrchního soudu v Praze ze dne 17.10.2002, sp.zn. 6 To 52/2011 pravomocně uznáni vinnými zločinem podvodu podle § 209 odst. 1, 5 písm. a) tr.zákoníku, požádal majitel účtu JUDr. Jaromír Bayer o zrušení zajištění shora uvedených peněžních prostředků s odůvodněním, že trestní řízení skončilo pravomocným rozhodnutím, přičemž ani soud nalézací ani odvolací ve svých rozhodnutích nevyslovily a nevzaly za prokázané, že by zajištěné peněžní prostředky náležely obžalovaným či pocházely z trestné činnosti. Na vydání těchto peněžních prostředků uplatnil nárok též poškozený HPH s tím, že předmětem dosud vedeného zajištění jsou majetkové hodnoty, které pocházejí z reinvestic majetkových hodnot, které mají původ majetku HPH, poškozeného trestnou činností, pro níž je vedeno toto trestní stíhání. Pro úvahu o tom, že zajištěné peněžní prostředky jsou výnosem z trestné činnosti je podle tohoto podání rozhodující zjištění a závěry, že zajištěné peněžní prostředky pocházejí z výtěžku prodeje akcií emitenta – společnosti Sidanco v roce 2011. Jestliže tytéž akcie byly zakoupeny krátce po dokonání žalované trestné činnosti prostřednictvím společností založených a řízených obžalovanými, jako například Daventree Ltd, Daventree Resources Ltd. se sídly na Kypru, lze

oprávněně dovozovat závěr, že prvotním zdrojem zajištěných majetkových hodnot jsou akcie českých emitentů z portfolia harvardských investičních fondů, a tedy pocházejí z této trestné činnosti, byť byly v průběhu doby transformovány do různých forem. Na vydání zajištěných finančních prostředků dále původně uplatnila nárok společnost Daventree Resources Ltd. svým podáním ze dne 27.6.2010, v němž současně navrhovala zajištění finančních prostředků na uvedeném účtu zrušit. Ta však po vyhlášení napadeného usnesení soudu sdělila, že svůj návrh bere zpět.

Na vydání zajištěných finančních prostředků uplatnila nárok též společnost Daventree Ltd, v němž současně navrhla zrušení zajištění. Jejím návrhem se však soud nezabýval, neboť takové právo přiznává zákon toliko majiteli účtu, a tím uvedená společnost není.

Dále je zřejmé, že u Krajského soudu v Českých Budějovicích byla, resp. jsou, pod sp.zn. 13 Cm 173/2004, sp.zn. 13 Cm 1884/2008 a sp.zn. 13 Cm 1015/2010 vedena ohledně zajištěných finančních prostředků související řízení.

Podle § 80 odst. 1 tr. řádu, není-li věc, která byla podle § 78 vydána nebo podle § 79 odňata, k dalšímu řízení už třeba a nepřichází-li v úvahu její propadnutí nebo zabránění, vrátí se tomu, kdo ji vydal nebo komu byla odňata. Jestliže na ni uplatňuje právo osoba jiná, vydá se tomu, o jehož právu na věc není pochyb. Při pochybnostech se věc uloží do úschovy a osoba, která si na věc činí nárok, se upozorní, aby jej uplatnila v řízení ve věcech občanskoprávních. Pokud osoba, která má na věc právo, ji přes opakovanou výzvu nepřevzme, bude věc prodána a částka za ni stržená bude uložena do úschovy soudu. Na prodej se užije přiměřeně předpisu o soudním prodeji zabavených movitých věcí. Podle § 81a tr.řádu se na postup při vrácení peněžních prostředků na účtu, zaknihovaných cenných papírů, nemovitosti a jiné majetkové hodnoty, které byly zajištěny podle § 79a až 79e a při dalším nakládání s nimi, jakož i na postup při vrácení náhradní hodnoty, která byla zajištěna podle § 79f, a při dalším nakládání s ní, přiměřeně užijí ustanovení § 80 a 81.

Výše citovaná ustanovení je třeba vykládat tak, že věc se především vrátí tomu, kdo ji vydal nebo komu byla odňata (první věta odstavce 1). Pokud však na věc uplatňuje právo osoba jiná, vydá se tomu, o jehož právu na věc není pochyb (druhá věta odstavce 1). Právem jiné osoby na věc se podle okolností případu rozumí zejména právo vlastnické (§ 123 a násl. občanského zákoníku) nebo zástavní (§ 152 a násl. občanského zákoníku) nebo právo půjčitele či vypůjčitele podle § 657 a 659 občanského zákoníku, může však jít i o právo oprávněného držitele (§ 130 občanského zákoníku), popřípadě právo nabyvatele věci na základě některé ze smluv upravených v části osmé občanského zákoníku, resp. v obchodním zákoníku. Právem na věc však není přiznaný nárok na náhradu škody v souladu s ustanovením § 228 odst. 1 (viz R 50/1977). Jestliže právo k věci uplatňuje více osob, je nezbytné jako předběžnou otázku ve smyslu ustanovení § 9 odst. 1 vyřešit, zda osoba, která uplatňuje právo na vydání věci, toto právo skutečně má a zda o právu na věc není

pochyb. Příslušný orgán však nemusí zjišťovat podklady, jež musí mít pro své rozhodnutí o vlastnictví nebo jiném právu na věc k dispozici příslušný soud v občanskoprávním řízení, neboť takový postup se uplatní až v případě upraveném ve větě třetí, tedy při pochybnostech o právu na věc. V tomto smyslu postačí učinit v trestním řízení zjištění o nepochybném právu na věc uplatněným jinou osobou než tou, která věc vydala nebo které byla odňata, jež odpovídají ustanovení § 2 odst. 5 a § 89 odst. 1. Pochybnosti o právu k věci zde budou tedy zpravidla tehdy, když právo k věci bude uplatňovat další osoba, popř. více osob. **Při pochybnostech o právu k věci nemůže a ani nesmí dojít k vydání věci**, neboť orgány činné v trestním řízení jsou povinny v takovém případě věc uložit do úschovy a osobu, která si na věc činí nárok, upozorní, aby jej uplatnila v občanskoprávním řízení. Rozhodnutí podle § 80 odst. 1 věta druhá přichází pak v úvahu jen tehdy, jestliže vzhledem k zjištěným okolnostem (např. prokázanému vlastnickému právu) o uplatněném právu na věc ze strany konkrétní osoby nevznikají žádné pochybnosti. (srov. C.H. Beck, Trestní řád, komentář)

Je třeba mít na zřeteli, že podle ustanovení § 2 odst.5 tr. řádu orgány činné v trestním řízení postupují v souladu se svými právy a povinnostmi uvedenými v tomto zákoně a za součinnosti stran tak, aby byl zjištěn skutkový stav věci, o němž nejsou důvodné pochybnosti, a to v rozsahu, který je nezbytný pro jejich rozhodnutí. Tato zásada je dále rozvedena v ustanovení § 89 tr. řádu, podle něhož je v trestním řízení v nezbytném rozsahu třeba dokazovat zejména zda se stal skutek, v němž je spatřován trestný čin, zda tento skutek spáchal obviněný, případně z jakých pohnutek, podstatné okolnosti mající vliv na posouzení nebezpečnosti činu, podstatné okolnosti k posouzení osobních poměrů pachatele, podstatné okolnosti umožňující stanovení následku a výše škody způsobené trestným činem.

Skutek, pro něž se trestní stíhání vede, je vymezen v tzv. skutkové větě napadeného rozsudku a k němu se na základě výše zmíněných ustanovení tr. řádu vztahují skutková zjištění soudu. Součástí těchto zjištění učiněných soudy obou stupňů však není jednoznačný závěr o právu k zajištěným finančním prostředkům tak, aby umožnily prominout některý ze subjektů, který na zajištěné prostředky uplatňuje nárok a rozhodnutí o vydání zajištěných finančních prostředků komukoliv z osob uplatňujících na ně nárok by za této situace bylo překročením rámce vymezeného v ustanovení § 80 a 81a tr. řádu. V této souvislosti je třeba ve shodě se soudem I. stupně odkázat na judikaturu Nejvyššího soudu (srov. např. 4 Tz 76/2007 a 4 Tz 1/2010) a rozhodnutí Ústavního soudu (srov. např. IV. ÚS 325/98, IV. ÚS 66/99, I.ÚS 178/01 a další), a zdůraznit, že rozhodnutí o tom, komu zajištěné prostředky náleží, vyžaduje rozsáhlé dokazování přesahující rámec trestního řízení. Je třeba znovu připomenout, že trestná činnost obviněných byla ukončena v roce 1996, zatímco k převodu finančních prostředků na účet JUDr. Bayera došlo až v roce 2001. Tato fáze toku finančních prostředků tedy nepochybně přesahuje rámec předmětné trestní věci a pokud by o ní rozhodl soud v rámci trestního řízení, překročil by své pravomoci vymezené trestním řádem. Pokud Městský soud v Praze ani jednomu z žadatelů nevyhověl a zajištěné prostředky mu nevydal, postupoval tak zcela v souladu s ustanovení § 81a a 80 tr.řádu. Doba tří let, kterou soud současně

stanovil, svou délkou odpovídá povaze věci a poskytuje všem zúčastněným osobám dostatečný prostor pro uplatnění svých práv.

Jak ze shora uvedeného vyplývá, bylo napadené usnesení shledáno správným a stížnostnímu soudu tak nezbylo, než stížnosti JUDr. Jaromíra Bayera, HPH a.s. - v likvidaci a DTL jako nedůvodné podle § 148 odst. 1 písm. c) tr. řádu zamítnout. Vzhledem k tomu, že společnost DRL vzala zpět toliko návrh na vydání zajištěných peněžních prostředků, nikoliv podanou stížnost, nezbylo Vrchnímu soudu než ohledně této společnosti napadené usnesení toliko zrušit jako nadbytečné.

P o u ě n í: Proti tomuto usnesení **n e n í** další řádný opravný prostředek přípustný.

V Praze dne 4.dubna 2013

Předseda senátu:
JUDr. Radek Hartmann v.r.

Za správnost vyhotovení:
Ivana Žofková